

De prijs van een schedel

'Dieven roven schedel Oldenzaalse kloosterzuster' kopte het Twentse dagblad *Tubantia* op 20 november. Het artikel maakt melding van een nogal huiveringwekkende roof bij de opgraving van het vroegere St. Agnes-klooster in Oldenzaal. Ondanks dat het skelet van een aldaar begraven kloosterzuster geheel onder het zand lag, is de schedel van de non meegenomen. *Karel Wiggert*, een van de opgravers, toonde zich bijzonder ontzet, maar hij weet dat er mensen zijn die graag zo'n schedel in bezit willen hebben. Wiggert in *Tubantia*: "Het is bekend dat bijvoorbeeld medicijnen-studenten en ook kunstenaars graag zo'n schedel op de schoorsteenmantel willen hebben. [...]
Een beetje liefhebber heeft er al gauw duizend tot vijftienhonderd gulden voor over".
Een handel in oude schedels?
Archeologische vindplaatsen worden wel degelijk met regelmaat door 'schatgravers' bezocht, weet *Paul van der Heijden*, hoofdredacteur van het tijdschrift *Westerheem* van de Archeologische Werkgemeenschap voor Nederland (AWN). "Het onderwerp ligt erg gevoelig binnen de archeologische wereld", zegt hij. "Het stelen van bijzondere vondsten gebeurt op grote schaal, dat weten we. Er zijn mensen die leven van het stelen op vindplaatsen. Zo iemand gaat 's nachts met een metaaldetector op pad, en bij het minste of geringste piepje gaat de schop de grond in. Dat is natuurlijk een nachtmerrie voor een archeoloog. Overigens heb ik zelf nooit meegemaakt dat iemand een schedel stal."

Hoe zit het nu, meneer Wiggert uit Oldenzaal?

"Bij de opgraving werd in de wandelingen gefluisterd dat er toch wel belangstelling is voor schedels en dat er een prijs voor wordt gevraagd. Dat heeft die journalist van *Tubantia* opgeschreven, en dat nemen we hem best kwalijk. Het kan nooit worden bewezen. Ik hoop dat dit vuurtje snel wordt geblust. Als dit nog een keer

gebeurt moeten we gigantisch aan de emmer gaan rammelen en de lichamen snel opgraven en herbegraven."

Er is u dus niets bekend van een handel in dit soort materiaal?

"Absoluut niets. Als mensen stenen of scherven weghalen dan is dat tot daaraan toe. Maar ze moeten niet aan de lichamen komen, dan word ik heel pissig. Met het stelen van dit hoofd is de grens van het toelaatbare bereikt."

Heeft u aangifte gedaan?

"Nee. We willen niet dat mensen nog meer op een idee worden gebracht. Daarom willen we het liever verzwijgen." *Alphons Weijerink* van *Tubantia*: "Die meneer Wiggert, een hele aardige man overigens, had in de eerste plaats al niet mogen vertellen van zijn 'meerderen' dat die diefstal heeft plaatsgevonden. Nu wordt hij weer in de tang genomen, vanwege zijn uitspraken over die schedel-

Het Belgisch gevoel

Het is zo vaak opgemerkt: Belgen bestaan niet, er is niet zoiets als een nationale Belgische identiteit. Het land is altijd een wat kunstmatige constructie geweest en voortdurend is de dreiging aanwezig dat het land uiteenvalt. Maar, betoogt *Walter Weyns* in een commentaar in het Vlaamse culturele tijdschrift 'Streven', dat crisisgevoel is juist hetgeen de Belgen samenbindt. Crisismomenten als ten tijde van de affaire-Dutroux, het overlijden van Koning *Boudewijn*, en het betrap worden van *Eddy Merckx* op doping, doen gevoelens van eenheid ontstaan. De mythische Belg, stelt *Walter Weyns*, herkent zich in de mislukking: een grondwet die om de tien jaar moet worden herzien, een recht dat geen recht spreekt. De oerervaring van de mythische Belg is dat hij meedraait in een mislukking, maar ook dat hij de mislukking doorstaat. Wanneer er weer iets helemaal de soep indraait, realiseert de Belg zich: zo ben ik. Dat maakt zijn

foto: Co van Ederen

prijzen. Ik kan me voorstellen dat hij de zaak nu afwimpelt, maar hij heeft het wel zo gezegd, evenals enkele van zijn collega's." (MT)

nationale identiteit uit. Vaak heeft een nationale identiteit een agressief karakter, volken zijn op grond van zichzelf toegedichte eigenschappen geneigd zichzelf superieur te achten. Maar de Belg niet. Die voelt zich minderwaardig, en ontleent daar zijn trots aan. Met als prettige bijkomstigheid dat de Belg vreedzaam is ingesteld; niet uit principe, want een pacifist is ook een soort held, en dat is de Belg nu eenmaal niet; maar omdat men weet dat een Belg die ten strijde trekt, een modderfiguur slaat. Zo iemand slaat al snel op de vlucht of weet het slagveld niet te vinden. Belgen bestaan dus, tot de allerlaatste en diepste crisis van de natie zal uitbreken: als de staat België wordt opgeheven. *Walter Weyns*: "Dan zal nog eenmaal, voor het laatst en misschien heviger dan ooit, het Belgisch gevoel worden ervaren." (KN)